

FRIHET KONTRA OVERGIVELSE

Maskulin og feminin vei til enhet

Av Per Henrik Gullfoss
gullfoss@hebb.no

Det kan synes som om det finnes to forskjellige stier mot det forjettede land.

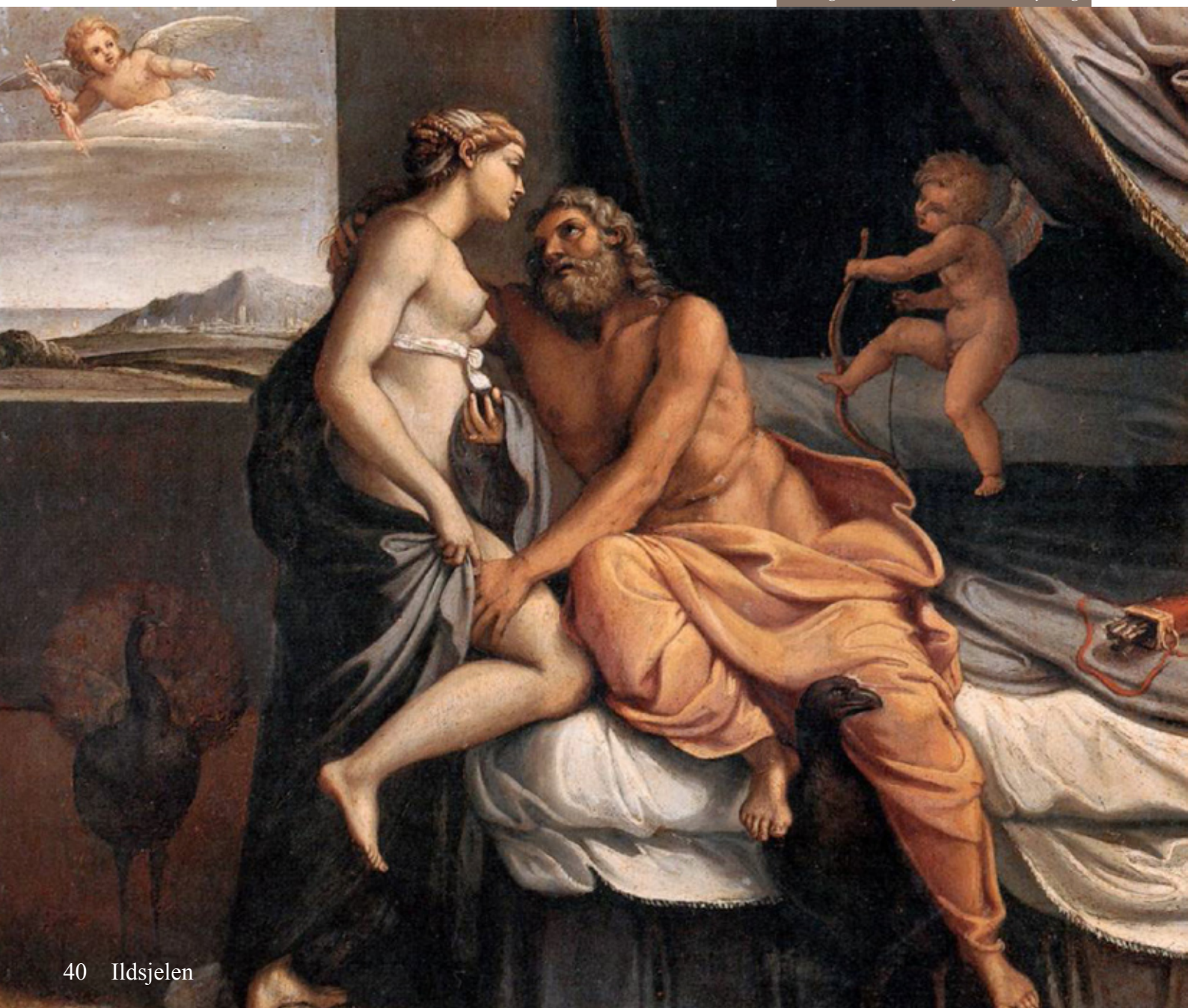
Å beskrive hva opplysning er strides selv de opplyste om. Etter at Buddha hadde gitt opp hele prosjektet med å bli opplyst og satt seg under fikentreet... og slik ble opplyst... nektet han

i følge en anekdote først å snakke om det som hadde skjedd. Å forklare hva opplysning var syntes fåfengt, selv for denne store mesteren. Etter hvert endret han mening og begynte sitt virke som opplyst mester. Kanskje fordi opplyste mestere som fortsatt befinner seg på jorden ikke har så mye annet å ta seg til en å prøve å opplyse andre?

Denne artikkelen dreier seg derfor ikke om hva det vil si å være opplyst, men om å se litt på veien vi går mot opplysning. I blant kan det virke vel så morsomt å være underveis, som å

ha kommet frem. I hvert fall sett fra perspektivet til de som er underveis. Og på denne veien kan mye gå feil. Ja, iblant virker det som om det meste baller seg til iblant. Og kanskje det nettopp er slik det må være. Vi kan vel bare finne vår rette vei gjennom å prøve ut forskjellige muligheter og iblant skjære ut i blindveier og snuble i rotvelter de store mesteres fortolkere har etterlatt seg på åndelighetens stier. I denne sammenheng er det artig å huske på den opprinnelige betydningen av ordet å synde. Eckhart

Zeus og hans kone Hera fra Gresk mytologi

Tolle påpeker at den egentlige betydninger av begrepet synd er å bomme på målet. Man treffer med andre ord ikke innertier når man synder. For meg høres det ganske artig ut å være syndig. Det er morsomt å kaste piler mot sjelens blink. Selv er jeg da ganske fornøyd hvis jeg får en del åttete. Litt plagsomt når jeg synder så ille at jeg treffer helt utenfor målskiven, men heldigvis lar de små hullene i livets karmiske sidevegger seg reparere med litt tilgivelsesfyllmasse.

Men tilbake til vår søken etter harmoni, glede, kjærlighet og ekstase. Hvor er den rette vei? Finnes det en rett vei? Hva er min vei? Skal jeg være den store hjelper som gir alt til andre, ofre gods og gull for å dele ut til trengende? Eller kanskje søke tausheten og stillhetens vei? Eller kanskje skrike ut mine frustrasjoner i dynamiske meditasjoner. Eller bare stille og rolig gjøre mitt og bli opplyst som en ferjemann som sitter ved livets elvebredd og iblant frakter noen reisende over elven? Eller kanskje jeg skal lære å danse naken i ekstatisk rus i det hellige templet. Skal jeg finne meg en guru som kan fortelle meg hva jeg skal gjøre kanskje? Eller en som jeg kan hengi meg til, som kan være en ka-

kvinner er mer kvinner enn de er menn? Og menn mer maskuline enn de er feminine? Ikke vet jeg helt sikkert, men siden vi nå har valgt å dumpe ned på denne planeten i to forskjellige utgaver, vil jeg sånn for letthets skyld i denne artikkelen ta utgangspunkt i at menn er menn og trenger å følge yangveien mot opplysning. Og at kvinner da blir kvinner og må sette sine små netter ned på yinveien. Så er det opptil den enkelte å bestemme om vi egentlig er like mye det ene som det andre, eller om man som mann er så mye yin at man føler seg mest hjemme i det feminine selskap?

Dette med mannlig og kvinnelig vei til opplysning synes å være et grunnleggende dilemma i menneskets bevissthet. En av de mytene som best illustrerer dette er ekteskapet mellom Zeus og Hera i gresk mytologi. Et ekteskap, som de fleste andre skap, rommer mange skjulte og bortstuede ting, og det er ikke så lett å få vridd om nøkkelen i låsen, så alt det som er skjult inni skapet kommer ut og kan renses bort med åndelig lut og store vaskefiler dyppet i kjærlighet. Zeus og Hera prøvde på en ordning. Hera ga opp sin status som

hvordan det er å være opplyst, men speiler menneskets arketypiske vei mot opplysning. Det vi nå skal se litt på hva som skjer når det maskuline og feminine i oss ikke klarer å samarbeide... og på det ytre plan. Hva kan skje når menn søker kvinners vei og kvinner søker menns vei på den åndelige stien, hvor det vinkes med evig glede, frelse og opplysning i det fjerne.

Hva er så den maskuline vei? Vi kan kanskje si at den maskuline vei består i å bli så fylt av sin egen glede, ekstase og vesen, at det sprenger rammene for jeget. Denne gleden oppløser egoets begrensede virkelighet og frisetter. Man kan kanskje si at man blir så fylt av den indre flamme, av den guddommelige ild og essens at man rett og slett blir denne flammen. For meg kan denne veien oppleves som personlig. Den er individuell, fordi man ikke gir opp sitt ego eller jeg og søker tomheten, men blir tvert i mot helt fylt av seg selv... ikke som ego, men som en gnist og et bål av det guddommelige. Siden denne veien er personlig, kan den også fort sees på som hierarkisk. Enkeltpersoner befinner seg alltid på forskjellige plasser i et hierarkisk system. Noen er

”Så vidt jeg kan se finnes det to hovedstier mot opplysning. Den ene heter: Frihet, ekstase og væren i øyeblikket. Den andre heter: Kjærlighet, overgivelse og enhet.”

nal for meg til den absolutte essens. Eller skal jeg være en del av et fellesskap og spille livets spill med alle de andre.

Veiene er mange og kjødet iblant svakt. Eller er det kjødet som er sterkt og ånden som er svak? Ikke alltid så lett å vite forskjellen gitt. Men igjen tilbake til tema... det gjelder jo å holde seg på den smale sti og ikke forville seg ut i ordlekens villnis. Så vidt jeg kan se finnes det to hovedstier mot opplysning. Den ene heter:

Frihet, ekstase og væren i øyeblikket.

Den andre heter:

Kjærlighet, overgivelse og enhet.

De møtes vel et sted der fremme disse to veiene, og kanskje man må kjøre et lite dobbeltløp underveis hvis man virkelig har planer om å komme frem før livsnatten senker seg.

Min forståelse er at den ene veien først og fremst er en yang-vei, maskulin og karslig.

Den andre en yin vei, feminin og yndig.

Nå er det jo slik at menn ikke er bare menn eller kvinner bare kvinner. Det bor jo en indre kvinne i hver mann og vice versa. Allikevel... er det slik at

den høyeste guddom, så Zeus kunne få være den høyeste gud alene. Omtrent som den feminine allgudinnen vek plassen for den ”ene og sanne” maskuline solgud. Så i hengivelse og kjærlighet ga Hera Zeus alt hun hadde. Og hva var takken? For Hera ventet jo at Zeus nå skulle være lojal og stødig, ryddig i kjærlighetslivet og elske og ære henne over alt og alle. Men slik gikk det ikke. Fordi det var en ting Zeus som øverste gud ikke kunne gi avkall på, og det var sin frihet. Ga han avkall på denne, så ville han ikke lengre være den øverste gud, men faktisk være underlagt Hera. Så det gikk som det gikk. Zeus gjøv løs på nymfer og svaner og hester og avlet diverse avkom rundt omkring. Og Hera tok sin oppgave som forsmådd hustru på alvor og gjorde helvete hett for Zeus sine elskerinner og alt deres avkom. Slik gikk så noen evigheter. Det sies i en legende at Zeus og Hera til slutt dro i ekteskapsrådgivning på en idyllisk øy i en liten evighet, og når de kom tilbake så var balansen og lykken gjenopprettet. Det fantastiske med greske guder er at de oppfører seg akkurat som mennesker. De viser oss med andre ord ikke

kommet lengre enn andre, noen har mer kraft enn andre, noen har mer ansvar, mer status, og er nærmere den rene guddommelige essens. I denne tradisjonen søker man gjerne å fylle seg selv med kraft, man søker utfoldelse, bruker vilje og samler energi i seg selv. Man holder gjerne sin seksualitet tilbake (samler energi til en kundalini-reisning) og driver med målrettet og disiplinert arbeid som meditasjon, yoga o.s.v. Hvis man arbeider med en mester, så vil forholdet til mesteren være personlig. Det maskuline trenger dermed i større grad å ha personlig veiledning og personlig forhold til sin mester, enn det feminine. Det er ikke nok å overgi seg til mesteren. Det maskuline må i tilfelle identifisere seg med mesteren, og se at ens egen vei til frihet og ekstase kan finnes ved å følge i mesterens fotspor. Samtidig må det maskuline alltid være fri til å velge og utforske sin egen vei. En fare for den som går denne veien er at man for å følge mesteren gir avkall på sin egen frihet, og dermed blokkerer for nettopp det som trengs for å realisere det fulle sjelelige potensial. Man dyrker sin mester, eller sin yoga, istedenfor å

bruke sin frihet. En slik vei kan også føre til at man blir så viljesterk, fokusert og målbevisst, at man mister evnen til å overgi seg og dermed ikke klarer å la den indre kraften strømme gjennom. Den gamle maskuline tradisjonen med personlige guruer og indre disiplin er i stor grad skapt av og for det maskuline. I et slikt system har det feminine ofte

fullt til ekstasen og absolutt total aksept av frihet. Hvis du skal gå overgivelsens vei, så må du velge denne i absolutt frihet.

Den feminine yin-vei synes å være annerledes. Den er ikke hierarkisk, men sirkelpreget. Pyramider og kirkebyggs form, som strever oppad mot det guddommelige er gode eksem-

Noen av de kjente pyramidene i Egypt

plere som du gjennom å overgi deg til får kontakt med den bakenforliggende virkelighet. Det feminine søker å overgi seg til enhet, fellesskap og kjærlighet. Det gir av seg selv, og veien kan på mange måter sees som å utslette jeget

”Pyramider og kirkebyggs form, som strever oppad mot det guddommelige er gode eksempler på uttrykk for maskulin streben. Steinsirkler, med sin rundhet, hvor alle steinene er likeverdige og det finnes åpning og mellomrom mellom steinene er et uttrykk for den feminine vei.”

blitt det maskulines tjener, og kvinner har blitt mennenes tjenerinner på deres vei mot opplysning. Det finnes en mulighet for opplysning for det feminine, når man går denne tjenende veien, hvis den skjer i absolutt frihet. Vi kan se det slik at hvis du søker frihetens vei, så trenger du å kunne overgi deg helt og

plere på uttrykk for maskulin streben. Steinsirkler, med sin rundhet, hvor alle steinene er likeverdige og det finnes åpning og mellomrom mellom steinene er et uttrykk for den feminine vei.

Mens guruen i den maskuline vei er et forbilde og en personlig lærer, så er guruen i den feminine vei i langt

gjennom å overgi det, slik at det større kan komme til og fylle plassen jeget før tok.

I praksis er det som ofte skjer dette. Det er en historisk tendens til at den maskuline tradisjon undertrykker den feminine siden i sin søken. I ar-

Stonehenge, verdens mest kjente steinsirkel

beidet mot frihet, reduseres det feminine og kjærligheten til en tjener for det maskuline. På det ytre plan har dermed ofte kvinner, kjærlighet og overgivelse blitt misbrukt av de som søkte sin egen frihet. Den individuelle frelse går på bekostning av fellesskap og kjærlighet. Frihet til å søke sin egen sanne vei tar intet hensyn til kjærlighet, fellesskap og andre menneskers behov og følelser. Man skal løsrive seg fra alle bindinger og hensynsløst søke uten å se på pris og omkostning for en selv og andre.

På samme måte kan det maskuline få problemer når det feminine prinsipp er det som styrer. Hvis man er i en gruppe eller en sekt, hvor man skal overgi seg til mesteren, og så mesteren fortsetter å bestemme alt som skjer, får det maskuline problemer med sin frihet og muligheten til å utfolde sitt indre, slik at grensene sprenges inneni-fra. Det maskuline kan rett og slett ikke overgi sin egen rett til å ta valg og følge sin individuelle sannhet, fordi det da har mistet seg selv! Det feminine kan på samme måte ikke gi fra seg retten til å bestemme hvem, hva og hvordan det vil overgi seg, fordi det da har mistet seg selv!

På det ytre plan og livets landevei, har dette ofte vært problemet i forholdet mellom menn og kvinner. I sin verste form har kvinner blitt utnyttet, tatt som en selvfølge og mistet sine egne valgmuligheter. Mens menn har blitt tyranner og herskere som har misbrukt sin frihet til å hensynsløst følge sitt egos behov og lyster. Å snu denne situasjonen gjennom at menn underkaster seg det feminine og dyrker en bikubedronning fører ikke så mye videre. Det feminine finner ikke sin frihet, fordi det holder mennene fast i sin sirkel, og det maskuline får aldri valgt sin egen vei. Heldigvis har vi begynt å forstå at det finnes en indre kvinne i alle menn og en indre mann i alle kvinner.

Å finne den indre balanse mellom overgivelse og frihet blir dermed for begge kjønn den viktigste vei til både å mestre livet, og å søke større åndelighet. Enklest kan det vel sies slik. Å overgi seg til noe må alltid være frivillig, og det må være full frihet til å stoppe å overgi deg i hvilket øyeblikk du måtte ønske. En sann opplyst feminin mester vil ta i mot sine følgeres overgivelse, men alltid søke å gi dem full frihet til å gå videre, søke andre steder og finne sin egen sanne vei. Da blir feltet av kjærlighet et sant utgangspunkt for frihet. En sann opplyst maskulin mester vil alltid akseptere sin posisjon og vite at man er et eksempel til etterfølgelse og bruke sin energi til å skape et felt som muliggjør utfoldelse. Men man vil også alltid oppfordre sine elever til å overgi seg, til noe annet enn seg selv. En mas-

å motta noen form for kjærlighet som ikke gis av absolutt frihet. Dette menneske vil aldri søke å holde andre fast, eller manipulere noen til å overgi seg. Et menneske som har overgitt seg til frihet, vil elske i full frihet. Det vil se at frihet ikke har noen verdi, hvis det ikke oppleves som absolutt frihet til å elske det, den og når man selv vil og ønsker. Denne personen vil heller ikke ønske å motta noe som helst, hvis det ikke gis i absolutt frihet.

Og når man virkelig kommer til ytterpunktene, hvor veien møtes og det maskuline og feminine i oss smelter sammen, så er det ingen forskjell. Kjærlighet er frihet. Frihet er å oppleve kjærlighet. Ekstase er overgivelse og overgivelse er ekstase. Til slutt, hvis du gjennom å lese denne artikkelen føler at noe er blitt klarere, så er det fint. Hvis

”Å finne den indre balanse mellom overgivelse og frihet blir dermed for begge kjønn den viktigste vei til både å mestre livet, og å søke større åndelighet.”

kulin mester som fortsatt er fanget i sitt ego, vil fremheve sin egen vei som den beste, rette og seg selv som mester. En feminin mester vil... gjøre akkurat det samme. Sett fra et menneskelig og åndelig plan vil overgivelse og kjærlighet som tar i bort frihet og rett til nye valg aldri føre til sann kjærlighet og overgivelse. På samme måte vil frihet som tar bort opplevelsen av dyp kjærlighet, villighet til å gi av seg selv og overgi seg til noe større, aldri føre til sann frihet. Et menneske som virkelig har overgitt seg til kjærlighet vil verken kreve det samme av noen andre, eller ønske

du føler at å lese denne artikkelen har gjort ting mer innflokke og at du virkelig er mer forvirret enn før, så er det fint. Forvirring er en flott vei til klarhet... og klarhet en fin vei til å bli forvirret på en ny måte. Vi lever på grensen mellom kosmos og kaos, mellom det vi ser, forstår og mestrer og det ukjente. Det er nettopp når vi virkelig er her, på grensen mellom kosmos og kaos, at vi virkelig vokser og går videre på livets og åndens vei, som i vir-

keligheten er nøyaktig den samme vei. For den som ikke kjenner ånd, ser det ut som livet og det å søke opplysning og enhet er atskilt. For den som kjenner ånd er det klart at livets vei, uansett hvor man befinner seg på den, i virkeligheten består i utvikling av ny bevissthet og utvikling av evnen til å utfolde og overgi seg til den ene kraft som er bak alt som er. Sett fra dette perspektivet er det ingen vits i å søke opplysning, fordi man søker opplysning gjennom å leve. Konsekvensen av å være er faktisk at man til slutt bli opplyst... •